עין משפט נר מצוה

לו א ב טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף טו:
לז ג מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה י סמג לאוין סה טוש"ע שם סעיף ד:
לח ד מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:
לט ה מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף י:
מ ו מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' למעלה מעשרה טפחים כזורק וכו' והוינן בה אמאי כזורק:

גליון הש"ס

גמ' רבא אומר לאו כרה"ר דמו. עיין עירובין פז ע"ב וברש"י שם ברה"ר ותוס': שם זימנין משני לה. כעין זה נדרים מח: תוס' ד"ה והלכה ונחה כו' וא"כ היכי אמרינן הכא חוקקים כו'. עי' חולין קכו ע"א תוד"ה אגן:

תוס' ישנים

א) ועי"ל דהכא היש מחיצות[ו] גבוהות [ז] מבחוץ וא"צ לצרף הגידול אלא דאין אויר י' וכשחקק דאיכא אויר י' במקום אחד הוי רה"י אבל בסוכה צריך לצרף הגידול ויותר מג' לא מצטרף:

מוסף תוספות

א. לטלטל בכולו. תוס' הרא"ש. ב. [ד]סתמא קאמר. רשב"א. ג. דליהוי לבוד. רמב"ן. ד. אבל לענין שבת אין ההקפדה במחיצות ממש שיהו מכשירות את החקק אלא שיהא החקק נשמר ע"י שלא יהו רבים בוקעין בו, וכיון שיש בחקק רוחב ד' על ד' ויש בגבהו כשיעור רשות היחיד עם גובה המחיצות והמחיצות שומרות אותו מבחוץ לא חיישינן בין שיהו על שפת החקק בין שיהו מרוחקות ממנו כמה. רשב"א. [אבל בתוס' הרא"ש מבאר שאפי' שבת כמו סוכה כאן בתוס' יעוין ויש לעי' מה כוונת תוס' זה ונקן"ח בין הרשב"א לתוס' הרא"ש עי' מוה"ש עירובין סס (א) קסק"פ]. ה. [לא בעינן] רק שהרשות משתמר ע"י המחיצות אפילו רחוקים ממנו הרבה קרוי רה"י הלכך. כל"ש ס' יא'. ו. חיצונות של הבית. תוס' הרא"ש. ז. הגבוהות עשרה. תוס' הרא"ש. ח. פרש"י והוה ליה זורק מרה"ר לרה"י דהא גבוהה עשרה הויא רשות לעצמה וכדמסיק דאע"ג דלית ביה ד' על ד' חוקקין להשלים. תוס' הרא"ש. ט. שכן דרך לאחר שמסירין העצים שעשו על גבן המדרגה לצורך הבנין נשארים בחומה חורין נקובין מעבר אל עבר. תוס' הרא"ש. י. על ד'. תוס' עירובין יח.:ומשתמשין בהם בני הבית. תוס' הרא"ש [ועי' מהרש"א]. יא. שאינו נוח לתשמיש הרבים משתמשים בהם בני הבית. תוס' הרא"ש. יב. מתני'. תוס' הרא"ש. יג. על ד'. תוס' הרא"ש. יד. אמר רב זרק ונח בחור. תוס' הרא"ש. טו. דלר' מאיר חוקקין להשלים. תוס' הרא"ש.

אלא דאין רה"ר למעלה מי' מתני' היא [א]דתנן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מי' טפחים כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ אלא אכרמלית דאין כרמלית למעלה מי' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י ומקולי רה"ר מקולי רה"י דאי איכא מקום ארבעה הוא דהויא כרמלית ואי לא מקום פטור בעלמא הוא מקולי רה"ר דעד י' טפחים הוא דהויא כרמלי' למעלה מי' טפחים לא הויא כרמלי': גופא אמר רב גידל אמר רב חייא בר יוסף אמר רב [א]בית שאין תוכו י' וקרויו משלימו לי' על גגו מותר לטלטל בכולו בתוכו אין מטלטלין בו אלא בד' אמות אמר אביי [ב]ואם חקק בו ד' על ד' והשלימו לי' מותר לטלטל בכולו מאי טעמא הוי חורי רה"י וחורי רה"י כרה"י דמו דאיתמר [ג]חורי רה"י כרה"י דמו חורי רה"ר אביי אומר כרה"ר דמו [ה]רבא אומר [ד]לאו כרה"ר דמו א"ל רבא לאביי לדידך דאמרת חורי רה"ר כרה"ר דמו מ"ש מהא דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא נצרכה אלא לקרן זוית הסמוכה לרה"ר ותיהוי כחורי רה"ר התם לא ניחא תשמישתיה הכא ניחא תשמישתיה תנן [ו]הזורק ד' אמות בכותל למעל' מי' (א) כזורק באויר למטה מי' טפחים כזורק בארץ והוינן בה מאי כזורק בארץ והא לא נח וא"ר יוחנן בדבילה שמינה שנו ואי ס"ד חורי רה"ר כרה"ר דמו למה לי לאוקמה בדביל' שמינה לוקמה בצרור וחפץ ודנח בחור [ז]זימנין משני לה שאני צרור וחפץ דמיהדר ואתי זימנין משני לה בכותל דלית ביה חור ממאי מדקתני רישא זרק למעלה מי' טפחים כזורק באויר ואי ס"ד בכותל דאית ביה חור אמאי כזורק באויר הא נח בחור וכי תימא מתני' דלית בהו ד' על ד' והאמר רב יהודה א"ר חייא [ג]זרק למעלה מי' טפחים והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר"מ ורבנן דר"מ סבר [ד]חוקקין להשלים ורבנן סברי [ה]אין חוקקין להשלים אלא לאו ש"מ בכותל דלית ביה חור שמע מינה: גופא אמר רב חסדא [י]נעץ קנה ברשות היחיד וזרק ונח על גביו אפי' גבוה מאה אמה חייב מפני שרה"י עולה עד לרקיע לימא רב חסדא דאמר כרבי דתניא [ה]זרק ונח ע"ג זיז כ"ש ר' מחייב וחכמים פוטרים [ו](אלמא לא בעינן מקום ד' על ד')

אמר

רש"י

אלא דאין. אויר רה"ר למעלה מי' והוי אוירא מקום פטור: מתני' היא. ולמה ליה לשמואל לאשמעינן: הזורק ד' אמות. ברה"ר ונדבק בכותל כגון דבילה שמינה כדמוקי לה לקמן: כזורק באויר. ופטור דלאו ברה"ר נח ורה"י נמי לא הוי אלא דבר המסויים ורחב ארבעה: כזורק בארץ. וחייב דאויר רה"ר משנח משהו הוי הנחה. ולא דמי לנח על דבר המסויים למטה מי' דההוא חשיב למיהוי רשות חשוב לעצמו או כרמלית או מקום פטור ולא הויא הנחה ברה"ר: אכרמלית. כדפרישית: ואקילו בה רבנן. לעיל קאי אדרב דימי ורב ששת דאקילו בה רבנן בכרמלית הואיל ואיסורה מדבריהם אקילו בה: מקולי רה"י ורה"ר. רב דימי אשמעינן מקולי רה"י כי היכי דרשות היחיד ליתיה פחות מרחב ד' והמכניס מרה"ר עליו פטור כרמלית נמי לא הוי ומותר לכתחלה להכניס מרשות הרבים ומרה"י עליו ורב ששת אשמעינן דמקולי רה"ר נמי אקילו עלה דאינה תופסת באויר למעלה מי' כרה"י אלא למטה מי' כתורת רה"ר: חקק בו. בקרקע הבית באמצעיתו ארבעה באורך ורוחב: והשלימו. במקום חקק לחלל י' גבוה עד הקירוי נעשה כל הבית כולו חורי רה"י כמו כותלי רה"י ובהם חורים כלפי רה"י שהם כרה"י והני נמי כיון דנגד החקק רה"י גמור אינך הוי פיאות של תשמישי רה"י: חורי רה"ר. חורים שבכתלים כלפי רה"ר: לאו כרשות הרבים דמו. אלא רשות לעצמן הן ואם רחבים ד' הוי כרמלית ואי לא הוי מקום פטור: לא נצרכה. והכרמלית דתני בברייתא אוקמה רב דימי בקרן זוית כו': תיהוי לחורי רשות הרבים. ואמאי הויא כרמלית: והא לא נח. וכי חזרה נפלה לתוך ד' אמות דעל כרחך כשמכה בכותל קופצת לאחוריה: ושאני צרור וחפץ גרסינן. כלומר בכותל דאית ביה חור ואפילו הכי לא אוקמיה ר' יוחנן בדנח בחור משום דלאו אורחייהו דצרור וחפץ לנוח ע"י זריקה במקום שנופלין שם: אמאי כזורק באויר. הא ה"ל מרה"ר לרה"י דהוה ליה גבוה י' ורשות לעצמו: רבי מאיר ורבנן. במסכת יומא גבי מזוזה: רבי מאיר סבר. דבר שאין בו שיעור ויש שם עובי ורחב לחקוק ולהשלים לכשיעור אמרינן כמאן דחקוק דמי והכא נמי לרבי מאיר חוקקין להשלים וחייב וסתם משנה ר' מאיר: דאמר כרבי. דלא בעי הנחה על גבי מקום ד': זרק ונח כו'. קס"ד מרה"ר לרה"י:

ונופו

תוספות

ואם חקק בו ד' על ד'. וקשה לריב"א מ"ש מסוכה דאינה גבוהה י' דאמר בפ"ק דסוכה (דף ד.) חקק בה להשלימה לי' אם יש משפת חקק ולכותל ג' טפחים פסולה פחות מג' כשרה והכא מהני חקיקה[א] אפילו מופלגת מן הכותל הרבה[ב] [ז] ותירץ דשאני התם גבי סוכה דבעינן שיהיו מחיצות סמוכות לסכך דילפינן התם (דף ו:) מחיצות מבסכת בסכת בסכות כדאמרי' התם[ח] הרחיק הסיכוך מן הדפנות פסולה ולהכי בעינן שיהא פחות מג'[ג] דצריך לצרף הגידוד של חקק למחיצות כדי שיהיו סמוכות לסכך שכנגד הנקב ואע"ג דדופן עקומה מכשרת עד ד' אמות מתרץ לה הש"ס[ט] ה"מ היכא דאיכא מחיצות מעלייתא אבל הכא דלשויה מחיצה בפחות מג' מצטרף הגידוד עם המחיצות דהויא סמוך לסכך טפי לא מצטרף[ד] א): התם לא ניחא תשמישתיה. ולדי רה"ר לרבנן לאו כרה"ר דמי אע"ג דניחא תשמישתיה טפי מקרן זוית דהא אפילו ר"א דפליג בלדי רה"ר מודה בקרן זוית כדפריש' לעיל אפ"ה לא הוי כחורי רה"ר דחורי רה"ר ניחא תשמישתיה טפי: והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת רבי מאיר ורבנן. [ח]תימה לר"י דבפרק קמא דעירובין (דף יא: ושם) בכיפה דפליגי בה ר"מ ורבנן אמרינן התם דלא אמרינן חוקקין להשלים לר"מ אלא ביש ברגליה ג' וגובהה י' פי' גבוה ג' טפחים שיש בהן רחב ד' אבל אין ברגליה ג' או שאינה גבוה מי' לא אמרינן [ט]וא"כ היכי אמרינן הכא חוקקים להשלים לר"מ בחור כל שהוא ואומר ר"י דאיירי בחורין שדרכן לעשות בשעת הבנין שמפולשין לרה"ר[ט] ובצד רה"י הם רחבים ד'[י] אבל לא מצד רה"ר ולכ"ע הוי חור רה"י דהא חורי רה"י כרה"י דמי ולא פליגי אלא לשויה מקום ד' על ד' דלרבי מאיר חוקקין להשלים והוי כד' על ד' אבל ממש בחור כל שהוא אפילו ר"מ מודה דלא אמרינן חוקקין להשלים וכן משמע בירושלמי דגרסינן התם על דעתיה דר"מ בין שיש שם ד' בין שאין שם ד' רואין את הכותל כגמוס ודוקא אותם שלמעלה מי'[יא] חשיבי חורי רה"י אבל שלמטה מעשרה אין בני רה"י משתמשין שם מפני בני רשות הרבים שמשתמשין בהן וה"פ וכ"ת [יב]דלית ביה ד'[יג] ואע"ג שהם חורי רה"י הוי כזורק באויר לפי שלא נח על מקום ד' והאמר רב יהודה[יד] כו'[טו] והא דלא מוקמינן מתני' בחור כל שהו ממש דלא אמרי' חוקקין לכ"ע היינו משום דסתם חורים כך הם ועוד דע"כ הוצרך לאוקמי בדביל' שמינ' דבחור כל שהוא ממש דלא אמר ביה חוקקין להשלים ליכא לאוקמי' דא"כ למטה מי' אמאי כזורק בארץ והא לא נח ע"ג מקום ד' וא"ל כפרש"י דפריך מכח דסתם מתני' ר"מ היא אלא ע"כ אי מיירי בחור כל שהוא שאינו רחב ד' צריך לאוקמה כר"מ דאמר חוקקין להשלים דלרבנן אמאי למטה מי' כזורק בארץ ויש ליישב פירש"י דהוצרך לפ' משום דסתם מתני' ר"מ קפריך דאי לאו הכי הוה ליה למפרך בהדיא וכ"ת דלית ביה ד' למטה מי' אמאי כזורק בארץ:

אמר

מסורת הש"ס

א) לקמן צו: ק., ב) [לקמן לט: ק.], ג) [ג"ז שם. ע"ש], ד) [לקמן ק.] יומא יא: [עירובין יא: לג: קא:], ה) [לעיל ד:], ו) רש"ל מ"ז, ז) [ועי' תוס' סוכה ד: סד"ה פחות משלשה], ח) [דף יז.], ט) [שם ד.],

מוסף רש"י

חורי רה"ר אביי אמר כרה"ר דמו. כגון כותל הסמוך לרה"ר ויש בו חור וזרק ארבע אמות ונח שם חייב, דחשיבי ליה הנחה ברה"ר (ערובין פז:). למעלה מי' כזורק באויר. ופטור דלא נח ברה"ר, דאין רה"ר למעלה מעשרה, וברה"י נמי לא נח, שאינו מקום מסוים שיהא רחבו ד' שהרי לא נח בראש הכותל אלא בפניו. למטה מי' טפחים כזורק בארץ. דאויר רה"ר הוא וחייב וכיון דאויר רה"ר הוא ונח בכל דהו מחייב, ורשותא לנפשיה לא הוי, לא כרמלית ולא מקום פטור, הואיל ובפניו נח ולא נח בראשו שיהא מקום מסוים (לקמן צז:). באנו למחלוקת ר"מ ורבנן. לר"מ דאמר חוקקין להשלים במקום שיש כדי לחוק, הכא חייב, דרואין החור כאילו הוא ארבע (לקמן ק.).

רב נסים גאון

והא דאמר רב יהודה אמר רב אמר ר' חייא זרק למעלה מעשרה והלכה ונחה בחור כל שהוא באנו למחלוקת ר' מאיר ורבנן. ושמועה זו בפרק הזורק [דף ק] ותניא נמי הכי זרק למעלה מי' והלכה ונחה בחור כל שהוא ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרים. ותמצא בירור השמועה במס' עירובין בפרק א [דף יא] אשכחיה רב ששת לרבה בר שמואל, אמר ליה תאני מר מידי בצורת פתח. אמר ליה תנינא כיפה רבי מאיר מחייב במזוזה וחכמים פוטרין, דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ולדבריו אם נחה בחור כל שהוא חייב, ורבנן סברי אין חוקקין להשלים ואם נחה בחור כל שהוא פטור עד שתנוח בחור שיש בו ד'. ועוד תמצא בפרק א' מן מסכת יומא [דף יא] ובמסכת (שבת) [עירובין] [דף קא] בפרק המוצא תפילין דתנו רבנן פתחי גינה בזמן שיש להן בית שער מבפנים כו'. ואמרו אמר אביי לעולם דלית ביה ד' ויש בו לחוק להשלימו לד', ובהא פליגי דר' מאיר סבר חוקקין להשלים ורבנן סברי אין חוקקין להשלים.

רבינו חננאל

אמר אביי אם חקק בו ד' על ד' מותר לטלטל בכל הבית. מ"ט אלו הארבעה שיש בגובהן עשר הן הבית והשאר חשובין כחורין, וקי"ל חורי רה"י כרה"י דמו. חורי רה"ר אביי אמר כרשות הרבים דמו ורבא אמר לאו כרשות הרבים דמו, והלכתא כרבא. הא דאמר רב חסדא נעץ קנה ברה"י אפילו מאה אמה וזרק מרה"ר ונח על גביו חייב, נימא כר' אמרה דתניא זרק ונח ע"ג זיז כל שהוא ר' מחייב וחכמים פוטרין.

[א]אמר אביי ברה"י דכ"ע לא פליגי כדרב חסדא אלא הכא באילן העומד ברה"י ונופו נוטה לרה"ר וזרק ונח אנופו דרבי סבר אמרי' [ב]שדי נופו בתר עיקרו ורבנן סברי [א]לא אמרי' שדי נופו בתר עיקרו: אמר אביי [ב]זרק כוורת לרה"ר גבוהה י' ואינה רחבה ו' חייב רחבה ו' פטור רבא אמר [ג]אפי' אינה רחבה ו' פטור מ"ט אי אפשר לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מעשרה כפאה על פיה שבעה ומשהו חייב שבעה ומחצה פטור רב אשי אמר אפי' שבעה ומחצה חייב מ"ט מחיצות לתוכן עשויות: [ג]אמר עולא [ד]עמוד תשעה ברה"ר ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב מ"ט פחות משלשה מדרס דרסי ליה רבים משלשה ועד תשעה לא מדרס דרסי ליה ולא כתופי מכתפי תשעה ודאי מכתפין עילויה א"ל אביי לרב יוסף גומא מאי אמר ליה וכן בגומא רבא אמר [ה]בגומא לא מ"ט תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש איתיביה רב אדא בר מתנא לרבא היתה קופתו מונחת ברה"ר גבוהה עשרה ורחבה ד' אין מטלטלין לא מתוכה לרה"ר ולא מרשות הרבים לתוכה פחות מכן מטלטלין וכן בגומא מאי לאו אסיפא לא ארישא איתיביה

נתכוון

רש"י

ונופו נוטה לרה"ר וזרק. מתחילת ד' לסוף ד' ונח אנופו: **שדי נופו כו'.** דחשיב אגב עיקרו דאית ביה ד' ודרב חסדא דלא כרבי ודלא כרבנן. לישנא אחרינא אמר אביי בדרב חסדא דהוי ברה"י אפי' רבנן מודו וכי פליגי רבנן בשדי נופו בתר עיקרו הוא דפליגי: **כוורת.** עגולה היא: **גבוהה י'.** כלומר אפי' גבוהה י' אם אינה רחבה ו' באמצעיתה חייב דאכתי חפץ בעלמא הוא ואינה רשות לעצמה דלא הוי רשות דאורייי' אלא גבוהה י' ורחבה ד' על ד' כדאמרי' בעירובין (דף נו.) דכל שיעורין דשבת צריך הן ואלכסונן ודבר עגול כי מרבעת לה מתוכו ומפקע עיגול שסביב הריבוע לא משכחת ביה ד' מרובעים אי לא הוי עיגולו קרוב לששה כדאמרינן גבי סוכה העשויה ככבשן (סוכה פ"א דף ז:) דעל כרחיך צריך שתמלא בתוכו אלכסון של ד' על ד' וכל טפח בריבועו טפח ותרי חומשי באלכסונו הרי ה' טפחים וג' חומשין. ואביי לא דק ולחומרא הוא דלא דק ולהפרישו מאיסור שבת אף ע"ג דיש כאן אלכסון באינה רחבה ששה מחייב ליה מדרבנן עד דאיכא ששה אבל ודאי לענין קרבן לא מייתי אי הויא ה' טפחים וג' חומשין דהוי כזורק רשות: **רחבה ו' פטור.** דהוי רשות לעצמה ואנן ממשכן גמרינן °שהיו זורקין מחטיהן במלאכתן זה לזה א)ולא היו זורקין רשויות. וא"ת בדלא גבוהה עשרה נמי רשות לעצמה היא דהא שמה כרמלית ההיא לאו מדאורייתא הוה רשות אלא מדרבנן ולא להקל על דברי תורה בא כגון זו שיפטר מחטאת: **אי אפשר.** הואיל וגבוהה י' שלא יהא בה קרומיות מן השתי שגבוהים מחבריהם של ערב ועולין למעלה מי' שהוא אויר מקום פטור וכיון דלא ניחא כולה ברה"ר לא הויא הנחה לאיחיובי: **כפאה על פיה.** וזרקה. ואינה רחבה ו' קאי: **ז' ומשהו חייב.** אם גבוהה ז' ומשהו עדיין חייב וכ"ש פחותה מכן אלא אפילו גבוהה ז' ומשהו דליכא למימר הואיל ומחילותיה למטה וקיי"ל(ד) הלכה למשה מסיני דאמרינן לבוד (א) אכתי כולה ניחא ברה"ר דכי מטיא פחות מג' סמוך לקרקע ואמר בהן לבוד והויא הנחה אכתי כולה באויר רה"ר היא וחייב: **אבל גבוה ז' ומחלה.** וה"ה לשני משהויין פטור דמכי מטא לפחות משלשה סמוך לקרקע אמרינן לבוד במחילותיה והרי היא כמונחת נמצאו שוליה למעלה מעשרה ואינה נוחה כולה ברה"ר. ובשלא כפאה ליכא למימר לבוד דלא אמרינן לבוד אלא במחילות. והא מילתא בין לאביי בין לרבא דאביי נמי מודה דבעינן הנחה כולה ברשות הרבים אלא דאביי לא חשיב קרומיות אבל בהא מודה דבלא קרומיות איתא למעלה מי': **לתוכן עשויות.** להניח בהן דבש ולא לכופן כלפי מטה הלכך אין כאן תורת לבוד: **תשעה.** דוקא נקט דחזי לכתופי דאינו לא גבוה ולא נמוך: **וזרק.** מתחלת ד' לסוף ד': **מכתפי עילויה.** וכיון דצריך לרבים רה"ר הוא °בין רחב בין קצר: **גומא.** עמוקה ט': **מאי.** גבי רה"י דעשרה תניא לעיל (דף ו.) עומקה כגובהה דקתני חריץ עמוק י' ורחב ד' רשות היחיד הכא מאי אי אמרי' מנחי ביה בני רה"ר חפצים שבידם עד דהדרי ואתו דרך שם ושקלי ליה ונמצא שצריכים לו רבים הלכך רשות הרבים הוא: **ה"ג רבא אמר גומא לא מ"ט תשמיש ע"י הדחק לא שמיה תשמיש.** הלכך לאו צורך רבים הוא אלא כרמלית הוא: **אין מטלטלין.** דהוי רה"י לעצמה: **פחות מכן.** או בגובה או ברוחב מטלטלין. וא"ת פחות מי' ורחבה ד' כרמלית היא לא גזור רבנן לבטולי מתורת כלים הואיל וכלי הוא: **מאי לאו.** האי וכן אסיפא נמי קאי דפחות מכן מטלטל לכתחלה אלמא רה"ר חשיב ליה ואוקמא בעמוק ט' דמשתמשין בו קצת: **לא ארישא.** אגבוהה י' ורחבה ד' דהוי רה"י קתני וכן בגומא:

נתכוון

תוספות

אמר אביי הכא באילן העומד כו'. תימה לר"י דטפי ניחא ליה למימר דפליגי בדרב חסדא ורב חסדא כרבי דלשנויא דאביי דלא שייכא פלוגתייהו בדרב חסדא כ"ש דקשה לרב חסדא דהא איכא ברייתא לקמן בהזורק (דף ק. ושם) דלא כרב חסדא דפליגי רבנן ורבי מאיר בזורק למעלה מעשרה ונח בחור כל שהוא דר"מ מחייב משום דאמרי' חוקקין להשלים והוי כמונח ע"ג מקום ד' וחכמים פוטרין אלמא כולהו מודו דבעינן מקום ד' ברה"י ושמא י"ל דטעמא דרב חסדא דלא בעי' מקום ד' ברה"י משום דאמרי' ביתא כמליא דמי וחשיב כמונח על גבי מקום ארבעה אבל בכותל בעינן שיהא בחור ד' על ד':

רחבה ששה פטור. [א]פר"ח דדוקא נקט ששה[ב] דדופני הכוורת יש בהן שני חומשין[ג] וצריך שיהא אויר ד' בתוך הכוורת [ד]וגבוה י' אף ע"ג דאין אויר גבוה י' אלא עם השולים מצטרפין עם האויר לענין גובה דהלכתא גידוד ה' ומחילה ה' מצטרפין (עירובין דף לג. ושם) אף על גב דרש"י פי' דגידוד ה' ומחילה ה' היינו שעשה מחילה ה' על בור עמוק ה' אין פירושו נראה דהא תנן (שם פ"י דף צט: ולקמן דף ק.) בור וחוליתו מצטרפין[ה] ואם כן היכי פליג רב חסדא לומר אין מצטרפין כיון דמתניתין היא ובכל גגות (עירובין צג:) אמרינן בהדיא דמודה רב חסדא בתחתונה הואיל ורואה פני י'[ו] אלא צריך לפרש דגידוד ה' ומחילה ה' היינו שעשה מחילה ה' על תל גבוה ה'[ז] ואין נראה פירוש ר"ח דהא עובי חוליות הבור מצטרף נמי לחלל הבור לארבעה משום דחזי למינח עליה מידי ולהשתמש כדאמר בפ' חלון (עירובין דף עח.) גבי מלאו כולו ביתדות אלא נ"ל הא דנקט הכא ששה לא דק כדפירש"י: **רחבה** ששה פטור. [ח]שהכוורת עצמה נעשית רה"י כשתנוח[ט] והוי כזורק מרשות היחיד לרה"י דרך רה"ר דפטור כדאמר לעיל (דף ז.) דלא יליף זורק ממושיט ואפילו לר' עקיבא דאמר קלוטה כמי שהונחה דמיא הכא פטור דכל מקום שהיא מונחת חשיב רה"י[יב] השתא משמע דפשיטא ליה לאביי דחשיבא כאילו נחה אחר שנעשה רה"י ובפ' הזורק (לקמן צט:) בעי ר' יוחנן בור ט' ועקר ממנו חוליא והשלימו לי' והניחו ברה"ר עקירת חפץ ועשיית מחיצה בהדי הדדי קאתו ומיחייב או לא ואת"ל כיון דלא הויא מחיצה י' מעיקרא לא מיחייב בור י' ונתן לתוכו חוליא ומעטו מהו הנחת חפץ וסילוק מחיצה כו' וא"כ אביי דפשיטא ליה במחצלת דמבטל מחילתה דקאמר התם בור ברה"ר עמוק י' ורוחב ח' וזרק לתוכו מחצלת וחלקו פטור משום דהשתא לא הויא רוחב ד' וכ"ש דפטור בעשיית מחילה משום דכיון דלא הויא מחילה עשרה מעיקרא לא מיחייב וא"כ הכא הוי ליה לחיובי מהאי טעמא כיון דלא הויא מחילה מעיקרא הרי נח ברשות הרבים וחייב וי"ל דטעמא דאביי משום דלא חשיב לא עקירה ולא הנחה כי אתי בהדי הדדי והכא נמי לא חשיבה הנחה כיון דהנחה ועשיית מחילה בהדי הדדי קאתו והא דפשיטא ליה לרבי יוחנן טפי בעשיית מחילה מבסילוק מחילה היינו משום דדילמא עקירה בעינן שתהא חשובה אבל בהנחה לא: **כפאה על פיה.** [י]נראה לריב"א דארחב ששה קאי וכי איכא שבעה ומשהו[יא] חייב דכשמגיעות המחילות תוך שלש אין המחילות גבוהות י'[יב] ועובי השולים אין מצטרפין דבעינן מחילה הרואה את אויר הכלי שיהא גבוה י'[יג] ואע"ג דהיכא דכוורת גבוה י' מצטרפין השולים להיות על גבו רה"י כדאמר לעיל גבי בית שאין תוכו י'[יד] כו' וכיון דעל גבו רה"י פטור הזורק מ"מ כיון דאין גבוה י' אלא מחמת לבוד[טו] אין אויר פחות מג' מצטרף[טז] אלא א"כ יהיו המחילות גבוהות י' לבד השולים דלא אמרינן לבוד אלא במחילות כדפירש בקונטרס תדע דבשולים למטה[יז] לא אמרי' לבוד[יח]:

שבעה ומחצה פטור. [יט]דכשמגיעות המחילות תוך ג' יש שם מחילות עשרה לבד השולים והרי הוא רשות היחיד וחשיב כנח באותה שעה ושוב אינו מתחייב אע"ג דלאחר מכן נופל לארץ ובטל ממנה רה"י ונעשה כמונח ברה"ר אבל אינו רחב ו' אפי' ז' ומחצה חייב דלא אמרי' לבוד אלא במחילות ומחילות לא חשיבי אלא כשיש שם רחב ד' אבל כשאינו רחב ד' הרי הוא כשאר חפצים דעלמא ולא אמרינן לבוד: **אי אפשר** לקרומיות של קנה שלא יעלו למעלה מי'. ולאביי לא חשיב קרומית ליחשב אגודו במקום פטור: **אמר** ליה וכן בגומא.

נוכל

מסורת הש"ס

א) [לעיל ז:], ב) [שם וש"נ], ג) [עירובין לג.], ד) [לקמן לז.],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ז' ומשהו וכו' הלכה למשה מסיני דאמרי' לבוד אפי' הכי חייב דכי מטיא כצ"ל ותיבת אכתי כולה ניחא ברה"ר נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה רחבה שהיו זורקין מחטיהן. עי' לקמן נו ע"ב דלמסקנא אמרינן דלא מלינו שהיו זורקין מחטין וצ"ע: שם ד"ה מכתפין עילויה בין רחב בין קצר. עי' לקמן נא ע"ב ברש"י ד"ה אי נימא וצ"ע:

מוסף רש"י

עמוד תשעה ברה"ר. דוקא נקט ט', דפחות מג' ארעא סמיכתא היא דדרסי לה רבים, מג' עד ט' לא מדרס דרסי לה מפני גובה ולא כתופי מכתפי עלה מפני שנמוכה לכתף, הלכך לאו רה"ר היא אלא כרמלית, ט' חזיא לכתופי והוי רה"ר, עשרה רה"י (ערובין לג.). **ונח על גביו חייב.** דהויא לה עקירה והנחה מתחלת ארבע לסוף ארבע ברה"ר, אבל אין רבים מכתפין עליו, אע"ג דזרק ארבע אמות ברה"ר, כיון דלא הויא הנחה ברה"ר פטור (שם).

רבינו חננאל

אמר אביי ברה"י כ"ע לא פליגי דרה"י עולה עד לרקיע, והכא באילן העומד ברה"י ונופו נוטה לרה"ר וזרק מרה"ר ונח ע"ג נופו, ר' סבר אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, ומרה"ר לרה"י זרק, דהא יש בעיקר האילן ד'. ורבנן סברי כיון דנופו ברה"ר נוטה, מרה"ר לרה"ר זרק, ולא אמרינן שדי נופו בתר עיקרו, וקי"ל כרבנן. **אמר אביי זרק כוורת לרה"ר גבוהה עשרה ורחבה ששה פטור כו'.** ראינו לרבותינו הגאונים פירוש שמועה זו, וכן אמרו, כוורת זו עשויה ממחצלת של קנים והיא עגולה, והיא צריכה ששה מפני שתחתיה לא יעשה משווה מרובע אלא (מגלגל) [מגולגל] ובהיות בין זוית לזוית ד' טפחים והוא משופע ועולה ימצא יתרונן ב"ט, ואילו היתה מרובעת משווה לא הצריכה אלא רוחב ד"ט, ולא הצריכה ו"ט אלא במשופע כדי שימצא בה ד' משווין. **ואנו** קיבלנו מרבינו זכר אדונינו לברכה כי כוורת זו היא עגולה וצריך להיות חללה א)ו' טפחים על ו' טפחים מרובעות כדי להיחשב מקום רשות בפני עצמה. ואילו לא היה לה חלל, ב)ד' על ד' דיי לה, מיהו כיון שיש בה חלל אינה חשובה רשות בפני עצמה עד שיהו בחללה ד' על ד' טפחים מרובעות. וכוורת זו עם כתליה יש בה ו' טפחים על ו' טפחים מה' אצבעות בטפח, נמצאו בה ו' אצבעות חסר אצבע עובי כותלה סביבותיה, כשתסיר ממנה בעובי הכל אצבע לכל רוח נמצא חללה כ"ח אצבע על כ"ח אצבע, וכל אצבע היא חומש טפח שכן יסדנו החשבון חמש אצבעות בטפח, וקיימא לן בהדיא בחשבון מדוקדק כל אמתא ברבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא, כשתחלק אלו כ"ח אצבעות לו' טפחים לכל טפח ה' אצבעות וב' אצבעות, יתרון האלכסון על המרובע יבא ד' אצבעות לכל טפח, נמצאו כ"ח אצבעות ד' טפחים על ד' טפחים חללה של כוורת בלא תוספת ובלא גירעון. ולא אמרנו ה' אצבעות בטפח ממש, אלא לפי שנוח למתלמד לבא החשבון הזה בלבו, אבל אם תעשהו ו' טפחים לפי חשבון תוציא עובי הכתלים. אלו דברי אביי. **ורבא** אמר אפילו אין רחבה ו' פטור אי אפשר לקרומיות של קנים שלא יעלו למעלה מי', וקי"ל דלמעלה מי' אין צריך ד' על ד', אלא אפילו קנה עולה למעלה מי' טפחים וזרק ונח על גביו פטור. **כפאה** על פיה וזרק אם גבוהה ז' ומשהו חייב, כי ז' ומשהו וג' חסר משהו הרי עשרה, ובעת תשלום למחיצות עשרה נחה על הקרקע לפיכך חייב, אבל אם הוא שבעה וחצי ושלשה פחות משהו הנה עשרה ועוד, נמצאת בעת שנוחה בארץ גבוהה מי' טפחים ואין רה"ר למעלה מי' ונמצא כמוציא מרה"י לרה"י. **רב אשי** אמר אפילו ז' ומחצה חייב שהמחיצות לתוכה הן עשויות, ומבפנים אתה צריך י' טפחים בזמן שנחה קרקעיתה בארץ והמחיצות עולות בי' טפחים, אבל מהופכת נמצאת שנחה ע"ג קרקעיתה בהגעת קרומיות של קנים בארץ בפחות מעשרה טפחים וחייב. **אמר עולא עמוד תשעה ברשות הרבים ורבים מכתפין עליו וזרק ונח על גביו חייב,** מ"ט דכל פחות מג' רבים דורסין אותו וכארץ חשוב, לפיכך הזורק ונח על גביו חייב. מג' ולמעלה אינו נדרס שיותר הוא מכדי הרמת רגלו של אדם בפסיעות, וגם אין מכתפין בו שאין גבוה עד הכתף, לפיכך אינו תשמיש הרבים כלל, ואינו כרשות הרבים אלא הוא ככרמלית חשוב, לפיכך פטור. אבל אם זה העמוד גבהו תשעה טפחים וודאי רבים מכתפין עליו וכרשות הרבים הוא, והזורק מרשות הרבים ונח על גביו פטור, והזורק מרשות היחיד ונח על גביו חייב. גומא פחות מעשרה מאי. רב יוסף אמר דין הגומא כדין העמוד, גומא ט' טפחים ברה"ר היא כמו העמוד. רבא אמר גומא לא, מ"ט הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך, אבל תשמיש ע"י הדחק לאו שמיה תשמיש, לפיכך אינה כרה"ר. ומותבינן עליה דרבא מהא היתה קופתו מונחת ברה"ר גבוהה י' ורחבה ד' אין מטלטלין מתוכה לרה"ר ולא מרה"ר לתוכה, כלומר כרה"י היא. פחות מכאן מטלטלין. וכן בגומא. מאי לאו אפחות מיכן קתני וכן בגומא, כלומר מטלטלין מתוכה לרה"ר כי כרה"ר היא כמו עמוד ט' טפחים. ומשני לא כי קתני וכן בגומא אגבוה י' ורחבה ארבע קתני.

עין משפט נר מצוה

מא א מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה יז:
מב ב מיי' שם הל' יט טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף ו:
מג ג מיי' שם הלכה יט סמג לאוין סה:
מד ד מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע שם סעיף יוד:
מה ה שם סעיף יא:

תוס' ישנים

א) ולא נהירא דאשכחן מיהא שהיו מוליאין רשויות כגון ארון ומזבחות:
ב) ועוד דכל למעלה מי' פטור ר"ע:

מוסף תוספות

א. פרש"י דלא דק דהה"נ אם רחבה ה' טפחים וג' חומשים פטור. תוס' הרא"ש. ב. דרחבה ששה עם הדפנות קאמר. רשב"א. ג. חומש לדופן זה וחומש לדופן זה. רשב"א. ד. וא"ת א"כ כי היכי דדופני המחיצה לא הויין בכלל רוחב ד' גם שולי הכוורת לא הוי בכלל גובה עשרה, א"כ רחבה ששה אמאי פטור הא לא הוי רשות היחיד כיון דאין השוליים בכלל, ועל כרחך מיירי דאינה גבוהה בין הכל עם שוליה אלא עשרה דאי גבוהה עשרה בלא שוליה אמאי חייב באינה רחבה ששה הא אגידא במקום פטור למעלה מעשרה בשעת הנחה כמו קרומיות לרבא, וי"ל [דל"ק]. תוס' הרא"ש. ה. לעשרה ואע"פ שזה בגובה וזה בעומק. תוס' גיטין טו: ו. דמערבת שנים ולא אחד. תוס' גיטין טו: ז. ה"נ השולים הוי כמו גידוד ומצטרף עם עובי הכוורת. תוס' הרא"ש. ח. פירוש רש"י לפי שהכוורת הויא רשות היחיד ובמשכן לא היו זורקין רשויות כי אם כלים ולא נהירא וכו'. תוס' הרא"ש [ועי' מהרש"א]. ט. דהנחת חפץ ועשיית מחיצה באין כאחת. תוס' הרא"ש. י. פרש"י דאאין רחבה ששה קאי, דאי ארחבה ששה, שבעה ומשהו אמאי חייב דכי אמרת לבוד הוי רשות היחיד. תוס' הרא"ש. [ועי' מהרש"א]. יא. עם עובי השולים. תוס' הרא"ש. יב. בפנים ואין כאן רשות היחיד. תוס' הרא"ש. יג. מלבד השולים, הילכך לא אמרינן לבוד לעשותו רה"י. תוס' הרא"ש. יד. וקירויו משלימו לעשרה. תוס' הרא"ש. טו. אנו באין לעשותה רשות היחיד. תוס' הרא"ש. טז. עם המחיצות להיות מחיצה עשרה. תוס' הרא"ש. יז. דברישא. תוס' הרא"ש. יח. לפטור. תוס' הרא"ש. יט. דהשתא יש שבעה טפחים ומשהו חלל לבד השולים. תוס' הרא"ש.

א) נראה פשוט דצ"ל וצריך להיות חללה ד' טפחים על ד' טפחים וכן מסיק אח"כ בסמוך וכ"ה בתוס' בשמו. ב) נראה דצ"ל ואילו לא היה לה חלל כלל דיי לה.

נתכוון לשבות ברה"ר והניח עירובו בבור למעלה מי' טפחים עירובו עירוב למטה מי' טפחים אין עירובו עירוב היכי דמי אילימא בבור דאית ביה עשרה ולמעלה דדלאי ואותביה ולמטה דתתאי ואותביה מה לי למעלה ומה לי למטה הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא אלא לאו בבור דלית ביה עשרה וקתני עירובו עירוב אלמא תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש וזמנין משני ליה הוא ועירובו בכרמלית ואמאי קרי לה רה"ר לפי שאינה רשות היחיד וזמנין משני ליה [א]הוא ברה"ר ועירובו בכרמלית ורבי היא (א)דאמר [ב]כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ולא תימא דחויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך (ב)דתנן [ג]אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכה ד' אמות חייב וכמה הוא רקק מים פחות מי' טפחים ורקק מים שרה"ר מהלכת בו הזורק לתוכו ד' אמות חייב בשלמא רקק רקק תרי זימני חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכא דאי אשמעינן בימות החמה דעבידי אינשי לקרורי נפשיהו אבל בימות הגשמים אימא לא ואי אשמעינן בימות הגשמים אגב דמטניף מקרי ונחית אבל בימות החמה לא צריכא אלא הילוך תרי זימני למה לי אלא לאו ש"מ הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש ש"מ אמר רב יהודה [ד]האי זירזא דקני רמא וזקפיה רמא וזקפיה לא מיחייב עד דעקר ליה אמר מר [ג]אדם עומד על האסקופה נוטל מבעה"ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לו האי אסקופה מאי אילימא (א) אסקופת רה"ר נוטל מבעל הבית הא מפיק מרה"י לרה"ר ואלא אסקופת רה"י נוטל מן העני הא קא מעייל מרה"ר לרה"י אלא אסקופת כרמלית נוטל ונותן לכתחילה סוף סוף איסורא מיהא איתא [ה]אלא אסקופה מקום פטור בעלמא הוא כגון דלית ביה ד' על ד' וכי הא [ד]דכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו אמר מר ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני מעני ונותן לבעל הבית [ו]ואם נטל ונתן שלשתן פטורין לימא תיהוי תיובתא דרבא [ה]דאמר רבא [ז]המעביר חפץ מתחילת ד' לסוף ד' ברשות הרבים אע"פ שהעבירו דרך

נתכוון לשבות ברה"ר. המערב עירובי תחומין עירובו קונה לו שביתתו שם שיוכל לילך משם לכל רוח אלפים כאילו שבת שם וצריך שיתכוון לקנות שביתתו במקום שיוכל לאכול שם עירובו אם היה רוצה לאוכלו שמתוך כן מועיל לו עירובו לקנות שביתה דמקום פיתא גורם[י] דהתם שייך איניש ואע"פ שהוא בתוך העיר כשקדש היום: **למעלה מי' טפחים עירובו עירוב.** קס"ד דיכול ליטלו בשבת: **אי נימא בבור דאית ביה י'.** עמוק: **ומאי למעלה דדלאי ואותביה.** שהגביהו והניחו למעלה מי' מקרקעיתו של בור: **ומאי למטה דתתאי ואותביה.** שהשפילו והניחו למטה מי' התחתונים. אמאי עירובו עירוב הרי הבור רה"י הוא משפת אוגנו ולמטה וכל שמונח בו ברה"י הוא מונח וכיון דנתכוון שתהא שביתתו ברה"ר ולא הניח עירובו על שפת הבור נמצא הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר ואינו יכול להוציאו מרה"י לרה"ר לאוכלו: **אלא לאו.** האי למעלה מי' דקתני בבור דלית ביה י' וה"ק אם קרקעיתו של בור למטה מי' דהוי הבור חללו י' והוי רה"י אין עירובו עירוב כל מקום שהונח שם ואם קרקעיתו של בור למעלה מי' דה"ל חללו פחות מעשרה עירובו עירוב ולא חשיב ליה כמונח בכרמלית אלמא תשמיש לרבים חשיב ליה: **הוא ועירובו בכרמלית.** כגון שהיה בור זה בבקעה ונתכוון לשבות על שפתו ובור נמי כיון דלא עמוק י' כרמלית הוא: **ואמאי קרי ליה.** נתכוון לשבות ברה"ר: **לפי שאינה רה"י.** דאילו הואי האי בור בחצר אפילו עמוק י' עירובו עירוב: **וזמנין משני ליה.** רה"ר דוקא קתני ובור שהוא פחות מי' כרמלית הואי כדאמרינן דלא שמיה תשמיש. ודקשיא לך היכי מצי מפיק ליה על כרחיך קניית עירוב בין השמשות איתא כשקדש היום והוא ספק יום ספק לילה: **ור' היא דאמר.** בעירובין (דף לד:) דשבות שגזרו חכמים באיסורי שבת לא גזרו עליה אלא בשבת ודאי ולא בין השמשות הלכך מכרמלית לרשות הרבים שבות בעלמא הוא ובין השמשות ראוי ליטלו משם ולאוכלו לפיכך קנה עירוב: **ולא דחויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך.** דלא שמיה תשמיש לרבים: **רקק.** גרוויל"א ומים לפין עליו: **ורשות הרבים מהלכת בו.** שעוברין באותו רקק ברגליהם: **פחות מי'.** שאין המים עמוקים י': **חייב.** שהוא כרשות הרבים גמורה: **אלא הילוך תרי זימני למה לי.** ליתני בסיפא ורקק מים שברה"ר הזורק לתוכו חייב רה"ר מהלכת בו לאשמועינן דבעינן שיהא נוהג לרבים למה לי הא מרישא שמעינן ליה אלא להכי הדר תנייה דוקא שיהא הילוך לרבים דאף על גב דע"י הדחק הוא שמיה הילוך אבל אם היה נוהג רבים לתשמיש לא חשיב רשות לרבים: **זירזא דקני.** חבילה של קנים ארוכים: **רמא וזקפיה רמא וזקפיה.** הוליכו אמות הרבה ברשות הרבים כענין הזה שלא נטלו כולו מן הקרקע אלא זקפו והשליכו וחזר וזקפו והשליכו אין זו עקירה: **אסקופת רשות הרבים.** כגון אסקופת מבוי שאין עליה תקרה ואין גבוה ג' מן הקרקע ולחי של מבוי לפנים הימנה: **רשות היחיד.** כגון עומדת תחת התקרה או לפנים מן הלחי או גבוהה י' ורחבה ד': **אסקופת כרמלית.** אינה גבוהה י' אלא רחבה ד' היכי קתני נוטל לכתחילה סוף סוף איסור דרבנן איכא: **מקום פטור.** מקום שאין בו ארבעה על ארבעה הוא מקום מסויים שיש לו ראש רחב קצת וגבוה ג' ועומד סמוך לרשות היחיד ולרה"ר והכי מוקים לה בעירובין [ט.] בגבוה ג': **ובלבד שלא יחליפו.** והכי נמי קתני לעיל [ו.] ובלבד שלא יטול מן העני ויתן לבעל הבית: דרך

נוכל לומר דוכן בגומא היינו כלומר אפי' (א) גבוה ט' הוי רה"ר דמכתפין בה ע"י הדחק וכ"ש פחות מתשעה דיותר נוח להשתמש בה וכן משמע בסמוך דקאמר אברייתא[א] דמייתי מאי לאו וכן בגומא אסיפא[ב] משמע דכל פחות מי' מטלטלין [י]כמו בקופה: **ואי אשמועינן בימות הגשמים כו'.** בצריכותא חדא סגיא דאי תנא חדא זימנא רקק הוה מוקמינא ליה בדדמי ליה להכי תנא תרי זימני רקק אלא[ג] כיון דמשכחת צריכותא[ד] עביד כאילו תנא בברייתא בהדיא רקק בימות החמה ורקק בימות הגשמים[ה]:

לא מיחייב עד דעקר לי' ממקומו. תימה מאי קמ"ל פשיטא דלא מיחייב כיון דלא עקר[ה] ועוד מה שייך הכא הך מילתא[ו] וי"ל דקמ"ל דאע"ג דדרך להוליכם בענין זה שאינן קלין לנושאן והוי כמו עומד לכתף (ב) דאמרי' לעיל (דף ה:) דחייב[ז] אפ"ה פטור ומשום דלעיל איירי בכיתוף עמוד ט' ברה"ר ורבים מכתפים עליו נקט ליה הכא ודוקא רמא וזקפיה דכשהניח ראשו האחד חוץ לד' אמות עדיין ראשו השני מונח בתוך ד' וכשחוזר ומשליך ראשו [הב'] חוץ לד' אמות עדיין אינו מתחייב דהוי כמגרר החפץ עד שהוליא ראש החפץ חוץ לד' אמות והניחו דאע"פ שחוזר ומושכו לחוץ פטור שלא נעשית המלאכה בבת אחת אבל אם מגרר זירזא דקני בבת אחת עד חוץ לד' אמות או מרה"י לרה"ר חייב כדאמרינן (לקמן המצניע דף צא:) בגונב כיס בשבת היה מגרר ויוצא פטור משום[ח] דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד ואומר ר"י דאם מגלגל[ט] חבית ד' אמות ברה"ר או מרה"י לרה"ר[י] חייב דהוי כמו מגרר דאינו נח כלל אבל מגלגל תיבה שהיא מרובעת פטור דהוי כמו רמא וזקפיה דה"א שלא תהא נחה קצת[יא]:

לימא תהוי תיובתא דרבא כו'. פרש"י (ג) אע"פ שהעבירו למעלה מי' דהוי מקום פטור ולא נהירא דא"כ ה"ל למיפרך מרבנן[יב] דאמרי (לעיל דף ה:) המוציא מחנות לפלטיא דרך סטיו חייב ומאי פריך נמי לימא תהוי תיובתא דרבא לימא הא רבנן קיימי כוותיה ועוד דבהמוצא תפילין (עירובין דף צח:) תנן עומד אדם ברה"י ומטלטל ברה"ר ובלבד שלא יוציא חוץ לד' אמות ודייק בגמרא הא הוציא חייב חטאת לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא המעביר כו' ולפי' הקו' מה ענין זה לזה[יג] לכך נראה כפי' ר"ח דמפ' שהעבירו דרך עליו שהעבירו (ט) לפניו נגד גופו[יד] דה"א כיון שהגיע כנגדו הוי כמונח ונמצא שלא העביר ד' אמות יחד[טו] ומשני התם לא נח דאין זה הנחה (י) [דרך עצמו][טז]: אע"ג

כשמגביה השלישי הרביעי עומד במקומו. מרדכי סימן ר"כ. יב. דבן עזאי. תוס' הרא"ש. יג. הא לא איירי מתני' בלמעלה מעשרה. תוס' הרא"ש. יד. היינו מימינו לשמאלו. תוס' עירובין צח. טו. ברה"ר. תוס' הרא"ש. טז. והשתא אתי שפיר דההיא דעומד אדם על האיסקופה וכו' איירי שעומד במקום אחד ואינו זז ממקומו ומעביר מכאן לכאן דרך גופו ואיירי כגון שמשלים ארבע ע"י זריקה, ולהכי לא מייתי אלא מדרב אע"ג דידע לברייתא דבן עזאי. תוס' עירובין צח.

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פ"ו מהלכות עירובין הל' ט סמג עשין דרבנן א טוש"ע א"ח סי' תט סעיף ג:
מח ב מיי' פכ"ד מהל' שבת הלכה י טוש"ע א"ח סי' שז סעיף כב וסי' שמב:
מח ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה כד:
מט ד מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה יא:
נ ה מיי' פי"ד מהלכות שבת הלכה ז סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שמה סעיף יט:
נא ו מיי' שם הל' טו:
נב ז מיי' פי"ב מהל' שבת הלכה יד:

לעזי רש"י

גרוויל"א [גרביל"א]. חצץ.

מוסף רש"י

לא גזרו עליו בין השמשות. דכיון דבין השמשות ספיקא הוא ושבות דרבנן הוא לא גזור (ערובין לב:). **וכמה הוא רקק מים.** כמה עומקו דנימא אכתי רה"ר הוא ולא נעשה כרמלית (לקמן ק:). **הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך.** חד למימרא דלאו אין רגילין להלך בו פטור וכי רגילין להלך בו חייב, ואע"ג דהילוך ע"י הדחק הוא, וחד לאשמעינן דדוקא הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך, אבל תשמיש לרבים ע"י הדחק כגון גומא תשעה ברה"ר, אע"ג דחזיא לאצנועי ביה כומתא וסודרא לא הוי תשמיש למיהוי הוא גומא רה"ר, כעמוד ט' שהרבים מכתפין עליו דאמרינן דהוי רה"ר (לקמן ק.). **מקום שאין בו ד' על ד' טפחים.** רוחב ועומד בין רה"י לרה"ר ויש לנו היכר כגון גבוה מן הארץ ג' ואילו היה רוחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והוי כרמלית ואסור לכאן ולכאן, אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכאן ולכאן לכתף עליו משא שלהן (ערובין עז.) הואיל וליכא מקום חשוב לאו רשות באפי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא (שם ט.). **ובלבד שלא יחליפו.** דלא לימרו דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי למישרי הוצאה בשבת (שם) ודרבנן היא, דאילו חיובא ליכא דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו, והכא עקירה מרה"י גמורה והנחה למקום פטור, ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"ר גמורה (שם עז.).

מוסף תוספות

א. דקופה. רשב"א. ב. דקתני פחות מכן מטלטלין. רשב"א. ג. אורחא דגמרא. תוס' חולין לו: ד. בתרווייהו. תוס' חולין לו: ה. ראשו האחד ממקומו לעולם. תוס' הרא"ש. ו. דרמא וזקפיה. תוס' הרא"ש. ז. דלא הויא הנחה כיון דאורחיה בהכי. תוס' הרא"ש. ח. גניבה וחייב משום שבת. תוס' הרא"ש. ט. דבר עגול כגון. תוס' הרא"ש. י. והניחו. תוס' הרא"ש. יא. [ד]כשעוקר זוית אחד עדיין השני מונח במקומו, וכן

מסורת הש"ס

א) עירובין לג: לד: לה. [עח:], ב) לקמן ק:, ג) [לעיל ו.], ד) עירובין ע. עז. פה: קא:, ה) עירובין צח. ע"ש לט. ע"ש, ו) [עירובין עג.], ז) כמו בקופה מיהו האי וכן דקיימיס ביה לפ"ז לאו דוקא כצ"ל רש"ל, ח) [וע"ע תוס' חולין לו: ד"ה ואי אשמעינן ותוס' סנהדרין פג: ד"ה וטבול יום ותוס' זבחים יז. ד"ה הג"ה וכו' וקל"ע בתוס' יבמות כג. ד"ה ואי אשמעינן], ט) לפניו מימינו לשמאלו נגד גופו כצ"ל רש"ל, י) גי' רש"ל,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר ליה וכו' כלומר אפי' נמוך ט' הוי רה"ר דמשתמשים בה על ידי הדחק: (ב) ד"ה לא וכו' כמו עומד לכתף תוך ד' אמות דאמרי' לעיל: (ג) ד"ה לימא וכו' פירש"י. נ"ב עי' פרק המוצא תפילין דף צח תוס' ד"ה והאמר:

תוס' ישנים

א) הוה מצי למימר דע"כ אסקופה מקום פטור הוא דהא אכתי לא תני מקום פטור ומיהו השתא נמי לא פי' דגבוה ג' ואינו רחבה ד' וא"כ לא בא לפרש איזהו מקום פטור ושמא מרישא שמעינן ליה עמוד גבוה י' ורחב ד' דהוי רה"י אבל אין רחב ד' הוי מקום פטור:

רב נסים גאון

זמנין משני ליה [הוא] ברה"ר ועירובו בכרמלית ור' היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ועיקר דבריו של רבי בברייתא במס' עירובין בפרק בכל מערבין [דף לג:], דתניא נתנו באילן למעלה מי' טפחים אין עירובו עירוב.

רבינו חננאל

ואסיקנא הילוך ע"י הדחק שמיה הילוך, תשמיש ע"י הדחק לאו שמיה תשמיש כרבא. והא דאמר רב יהודה זירזא דקני, פי' חבילת קנים רמא וזקפה, כגון שהיתה מוטלת [ע"ג הקרקע] והגביה הקצה האחת והאחרת מונחת ע"ג קרקע, והעמידה והשליכה אפילו כל היום לא נתחייב, שהרי לא הגביהה כלל ואינו חייב עד דעקר ומנח, הלכה היא. הא דא"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' טפחים מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משא זה לזה, ועל זה הדרך העמדנו זו הברייתא דתניא אדם עומד על האסקופה נוטל מבעל הבית ונותן לו, נוטל מן העני ונותן לו, ובלבד שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני ולא מן העני ויתן לבעל הבית, כגון זה הוא שא"ר יוחנן שלא יחליפו. ולא יטול מבעל הבית ויתן לעני כו', ואם נטל מבעה"ב ונתן לעני או מן העני ונתן לבעה"ב פטור. ואמרינן נימא תהוי תיובתא דרבא.

דרך עליו חייב התם לא נח הכא נח: [א]אחרים אומרים [א]אסקופה משמשת שתי רשויות בזמן שהפתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ ואף על גב דלית ליה לחי [ב]והאמר רב חמא בר גוריא אמר רב תוך הפתח צריך לחי אחר להתירו וכי תימא דלית ביה ד' על ד' והאמר רב [ג]חמא [ד]בר גוריא אמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך לחי אחר להתירו אמר רב יהודה אמר רב הכא באיסקופת מבוי עסקינן חציו מקורה וחציו שאינו מקורה וקירויו כלפי פנים פתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ רב אשי אמר לעולם באיסקופת בית עסקינן וכגון שקירה בשתי קורות שאין בזו ארבעה ואין בזו ארבעה ואין בין זו לזו שלשה ודלת באמצע פתח פתוח כלפנים פתח נעול כלחוץ: [ה]ואם היתה איסקופה גבוהה י' ורחבה ד' הרי זו רשות לעצמה מסייע ליה לרב יצחק בר אבדימי דאמר רב יצחק בר אבדימי אומר היה רבי מאיר [ו]כל מקום שאתה מוצא ב' רשויות והן רשות אחת כגון עמוד ברה"י גבוה י' ורחב ד' אסור לכתף עליו גזירה משום תל ברה"ר:

מתני'

דרך עליו. שהגביהו למעלה מי' דלא שליט ביה אויר רה"ר והוי מקום פטור: **חייב.** כי הדר אנחיה ואע"ג דדרך מקום פטור אזל: **לא נח.** במקום פטור והויא ליה עקירה מרה"ר והנחה ברה"ר: **הכא נח.** במקום פטור ביד העומד על האסקופה: **פתח פתוח כו'.** קס"ד במבוי שהכשירו בלחי ולחיו לפנים מן האסקופה והיינו דקא מתמה ואע"ג דלית ליה לחי מבחוץ והא אמר רב חמא כו': **תוך הפתח.** של מבוי דהיינו רחב האסקופה: **צריך לחי אחר להתירו.** שהלחי המתיר את המבוי סתמיה נגד האסקופה וזקוף עליה וקסבר אסור להשתמש נגד הלחי אלא מחודו הפנימי ולפנים הוי היכר המחילה: **וכ"ת דלית ביה רחב ד'.** במשך עובי החומה לפיכך אינה רשות לעצמה ומותר להשתמש כנגד הלחי מחודו החיצון שהוא שוה לאסקופה אבל רה"ר ואין לך לחי גדול מעובי החומה שמכאן ומכאן שבהם המבוי ניתר: **הכא באסקופת מבוי עסקינן.** כדקאמרת אבל לא במבוי שהכשרו בלחי אלא במבוי שהכשרו בקורה וקורת המבוי שיעור רחבה טפח בפ"ק דעירובין (דף יג:) והאסקופה ועובי הפתח מסתמא רחבים הם נמצא חציו של עובי הפתח מקורה וחציו אינו מקורה וכגון שהניח הקורה כלפי פנים לצד המבוי הלכך פתח פתוח כלפנים מחוד החיצון של קורה ולפנים וסבר לה כמ"ד מותר להשתמש תחת הקורה או משום טעם דהיכרא מלבר כדמפרש פלוגתייהו בעירובין (דף ח:) או משום דקורה משום מחיצה דאמרינן חודה החיצון יורד וסותם: **פתח נעול.** והדלת שוקף בפני האסקופה הפנימית וכל האסקופה חוץ לדלת כלחוץ ואפילו תחת הקורה דכיון דנסתם המבוי בטלה לה קורה וליכא למימר יורד וסותם דכל מחיצה שאין בין חלל המחיצות ד' אינן מחיצות ולא שייכא בהו תורת גוד אחית. ולהכי לא אוקמא באסקופת בית דסתם בית פתח שלו יש לו משקוף מלמעלה ונמצא עובי הפתח כולו מקורה ואפילו פתח נעול אמרינן יורד וסותם שהרי יש בחלל עביו ד' מן הדלת לסתימת פי התקרה. וה"ה דמצי לאוקמא כולו מקורה אלא שאין ברחב עביו ד' אלא משום דסתם עובי החומה אינו פחות מד': **באסקופת בית.** שכולו פתח מקורה. והיינו טעמא דפתח נעול כלחוץ כגון שקירה עובי הפתח בשתי קורות דאילו תקרה שיש בה ד' אמרינן בה יורד וסותם ותו לא אתי נעילת דלת ומבטל למחיצה ואפילו הוא שוקף באמצעיתו דלא דמי למבוי דקורת מבוי קלה היא ולא הוכשרה אלא למבוי הלכך פתח נעול בטלה מתורת קורה דהא אזל ליה מבוי אבל תקרת ד' לא בטלה ירידת סתימתה בנעילת דלת דהלמ"מ הוא גוד ולבוד ודופן עקומה במקום ד' והכא טעמא משום דשתי קורות הוו שאין בזו ארבעה ולא בזו ארבעה ולא ביניהן ג' והדלת מתוקן להיות נועל באמצע הלכך פתח פתוח כלפנים דכיון דאין ביניהם ג' אמרינן לבוד והוי כחדא ופיה החיצון יורד וסותם דהא השתא אית בה ד': **פתח נעול כלחוץ.** כיון דבאמצע הוא נמצא הוא מפסיק ביניהן ומחלקן זו מזו שאינן נראות יחד לומר בהן לבוד וליכא למימר בחיצונה פיה יורד וסותם דהא לית בה ד': **ואם היתה אסקופה גבוהה י' כו'.** סיפא דמילתא דאחרים דברייתא דלעיל והדר נקיט לה לפרושה כמו אמר מר: **רשות לעצמה.** ואין מטלטלין בה אפילו מן הבית ואף על גב דשניהם רה"י: **אומר היה ר"מ.** דהוא אחרים כדאמרינן בהוריות[ז]: **והן רשות אחת.** דשניהן רה"י אלא שזה נמוך וזה גבוה: **כגון עמוד ברה"י כו'.** אסור לכתף עליו מן החצר: **משום תל ברה"ר.** גבוה י' ורחב ד' דהוי רשות היחיד דאיכא חיובא דאורייתא מרשות הרבים לכתף עליו:

אע"ג דלית ליה לחי כו'. פרש"י דס"ד דמיירי באסקופת מבוי שהכשירו בלחי ולא נהירא מדקאמר בסמוך לעולם באסקופת בית[א] אלא נראה[ב] דמיירי בכל אסקופה בין דמבוי בין דבית בין דחצר ונקט אע"ג דלית ליה לחי משום מבוי דבית וחצר אינו ניתר בלחי וקורה אלא בפסים א"נ נקט לחי משום דבית וחצר נמי ניתרין בלחי מכאן ולחי מכאן ומיירי דקיימא אסקופה כנגד עובי החומה דהיינו בין לחיים שהוא תוך הפתח והדלת עומדת אצל עובי החומה של צד פנים ולהכי פתח פתוח כלפנים שאותו עובי רה"י גמורה היא שיש לה ג' מחיצות ב' מחיצות מעובי החומה ושלישית לצד פנים אע"פ שמצד רביעית הוא פרוץ במלואו אפ"ה כיון שהפתח פתוח בטל אותו עובי למה שבפנים שיש לו ד' מחיצות פתח נעול כלחוץ דכיון שהוא נעול אינו בטל למה שבפנים והוי כנפרץ במלואו למקום האסור ולאו דוקא כלחוץ[ג] דהא רה"י גמורה היא מדאורייתא כיון שיש לה ג' מחיצות ואסור לטלטל משם ולחוץ אלא קרי כלחוץ לפי שאינה כלפנים ואסור לטלטל מבפנים לעובי הפתח דרך נקב אם יש בדלת א"נ יש ליישב כלחוץ כגון שפתוח לכרמלית אבל באסקופה כולה ברה"ר חוץ לעובי החומה ליכא לאוקמא דאי לאו גבוה ג' אפילו פתח פתוח הויא כלחוץ דהוי רה"ר[ד] ואי גבוה ג' ורחבה ד' כרמלית היא ולא הויא לא כלחוץ ולא כלפנים ואם אינה רחבה ד' מקום פטור הוא ולעולם הוא כלפנים וכלחוץ[ה] ואי קיימא כולה לפנים[ו] א"כ לעולם הוא כלפנים וא"ת כיון דמיירי באסקופת בית א"כ מאי פריך אע"ג דלית ליה לחי והא אסקופת בית מסתמא מקורה הוא[ז] ואית לן למימר פי תקרה יורד וסותם ואור"י דע"כ באינו מקורה איירי דבמקורה אפילו פתח נעול נמי כלפנים: **תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' צריך לחי אחר להתירו.** וא"ת לרבא דמוקי לה בפ' קמא דעירובין (דף ט. ושם) דהיינו דוקא בפתוח לכרמלית משום דמלא מין את מינו ונעור[ח] לוקי הכא בפתוח לרה"ר ולאביי נמי דלא מפליג התם בין פתוח לכרמלית בין פתוח לרה"ר נוקי באסקופה גבוה ג'[ט] דבפ"ק דעירובין (ג"ז שם) מוקי אביי הא דצריך לחי אחר להתירו בדליכא אסקופה ג' או בדליכא אסקופה כלל ואמאי דחיק רב לשנויי בע"א וי"ל דלא מצי לאוקמי הכי דא"כ אפילו נעול נמי כלפנים[י] וכי קאמר וכי תימא דלית ביה ד' הוה מצי למיפרך א"ה אפילו נעול נמי: **אמר רב יהודה אמר רב הכא באסקופת מבוי עסקינן.** דוקא באסקופת מבוי פתח פתוח כלפנים כיון שהקורה ראויה להתיר את המבוי אע"פ שמבוי זה א"צ לקורה שהרי יש לו ד' מחיצות שהפתח והדלת ברביעית מ"מ כיון שראויה להתיר את המבוי[יא] מצטרף יחד[יב] והוי כאילו מקורה ד' טפחים[יג] אבל באסקופת חצר ובית כיון שהקורה אינה ראויה להתיר שם אפילו פתח פתוח הוי כלחוץ הואיל ואינו מקורה אלא חציה ודוקא נקט הכא חציו מקורה דבכולה מקורה אפילו נעול כלפנים דסתם אסקופה שהיא תוך הפתח רחבה ד' אף על גב דאוקי אסקופה דאיירי בה ת"ק באינה רחבה ד' התם מיירי בעומדת חוץ לעובי הפתח ודוקא קירויו כלפי פנים אבל כלפי חוץ אפילו נעול הוי כלפנים[יד] דקסבר רב חודו החיצון יורד וסותם כדמסיק בפ"ק דעירובין (דף ח:) וה"ה דהוי מצי למנקט טפח א' מקורה וקירויו באמצעו בלבד שיהא פחות מארבע מחודו החיצון של אותו טפח עד הדלת[א]:

גזירה משום תל ברה"ר. אומר ר"י דמבית לעלייה לא אסר ר"מ לטלטל דלא יבא לטלטל בכך מרה"ר לעלייה דמינכר מחיצתא ולא טעו אינשי בהכי אלא דוקא תל ברה"י גזר אטו תל ברה"ר דליכא מחיצות ובריש כל גגות (עירובין דף פט: ושם) [טו]מפרש דלא אמר ר"מ אלא כגון עמוד ואמת הריחים דקביעי אבל לא מכתשת ודברים המטלטלים ואומר ר"י דאע"ג דקי"ל כר"מ בגזירותיו אפילו לגבי רבים כדמוכח בריש אע"פ (כתובות ד' נז.) גבי הא דאמר ר"מ אסור להשהות אשתו אפי' שעה אחת בלא כתובה[טז] הכא אין הלכה כר"מ דבפ' כל גגות (עירובין ד' לא. ושם) פסקינן בהדיא הלכה כר"ש דפליג עליה וקאמר א' גגות וא' חצרות וא' קרפיפות רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכן ושרי לטלטל מגג לחצר:

לא

מסורת הש"ס

א) [לעיל ו.], ב) עירובין ט., ג) [שם], ד) ס"א חנן בר רבא, ה) [לעיל ו.], ו) [עירובין פט. צ:], ז) [דף יג:],

מוסף רש"י

דרך עליו. למעלה מראשו, שעקרו מרה"ר והוליכו דרך למעלה מראשו והניחו לסוף ארבע, חייב. ואע"ג דאוירא מקום פטור, דגבוה עשרה ואין בו מקום רוחב ארבע, כיון דלא נח במקום פטור לא מהני (ערובין צח.). **אסקופא** משמשת שתי רשויות. פעמים שהיא משמשת בתורת רה"י ופעמים כרה"ר (לעיל ו.). **תוך הפתח.** כגון מבוי שיש פלימין רחבים לפתחו מכאן ומכאן והן הן לחיים שלו צריך להעמיד לחי אחר מבחוץ, אם ירצה להשתמש בין הפלימין (ערובין ט.). **כל** מקום שאתה מוצא שתי רשויות. שעומדות כל אחת לבדה, והן רשות אחת. שם אחת להן ששתיהן רשות היחיד, כגון עמוד. גבוה עשרה בחצר, אסור לכתף עליו. מן החצר, ואע"פ שרשות חצר עולה עד לרקיע, גזירה משום תל. גבוה י' ברה"ר דהוי רה"י דלא ליתי לכתופי עליה (שם פט.).

רבינו חננאל

ושנינן הא דרבא (בדנח) [בדלא נח] לפיכך חייב, והא (בדלא נח) [בדנח], פי' דרך עליו, שהעבירו על עצמו מימינו ומשמאלו. הא דאחרים דאמרי אסקופה משמשת ב' רשויות, פשוטה היא.

עין משפט נר מצוה

נב א ש"ע א"ח סי' שמו סעיף ג בהג"ה:

תוס' ישנים

א) אמר מהר"מ ה"מ למינקט וקירויו כלפי חוץ וכגון שהדלת עומדת באמצע עובי הפתח אבל הקירוי אלא דרך הדלת לעמוד כולה בפנים והא דלא אוקימנא בלחי כדס"ד וכגון שהלחי באמצע האסקופה ואין משם עד הדלת ד' שמא לפי שאין דרך להעמיד לחי באמצע האסקופה אלא או בפנים או בחוץ או כמו שתירץ מהר"מ דלחי הוי משום מחיצה ואפילו נעול הוי כלפנים ואע"ג דליכא ד' כמו תקרת ד' דאפילו נעול יורד וסותם:

מוסף תוספות

א. מכלל דס"ד דמעיקרא נמי מיירי אף באסקופת בית, אלא דרב יהודה אוקומה באסקופת מבוי דוקא. תוס' הרא"ש. ב. לפרש דס"ד השתא. תוס' הרא"ש. ג. שיהא מותר לטלטל מרה"ר עליו. תוס' הרא"ש. ד. [ד]מידרס דרסי לה רבים. תוס' הרא"ש. ה. בין פתח פתוח בין פתח נעול. תוס' הרא"ש. ו. מעובי הכותל. תוס' הרא"ש. ז. [ו]סתם אסקופה רחבה ארבע. תוס' הרא"ש. ח. אבל פתוח לרה"ר מותר להשתמש בשאינו רחב ד' דאין מצטרף חלל שלו לרה"ר. תוס' הרא"ש. ט. ואינה רחבה ד' ובכי האי גונא מפליג התם. תוס' הרא"ש. י. דאי בפתוח לרה"ר כיון דאין בו ארבע על ארבע הוי מקום פטור. תוס' עירובין ט. [או] כיון דגבוהה ג' ואינה רחבה ארבעה הוי מקום פטור. תוס' הרא"ש. יא. אם לא היה לו דלת גם עתה נמי מותרת כי. פסקי הרא"ש סימן י"ז. יב. עם המבוי כשהפתח פתוח. תוס' הרא"ש. יג. [ו]אפילו מה שעומד חוץ לקורה כלפנים דכיון דקורה זו להכשיר המבוי היא באה וגם להכשיר תחתיה, וכל האסקופה היא מקום אחד נגרר מה שלחוץ כלפנים. ריטב"א [עי' מהרש"א] אבל בתוס' הרא"ש כתוב: משום דקאסבר ליה מותר להשתמש תחת הקורה. יד. אע"פ שאין הקירוי רחב ד' כיון שיש ארבעה משפת הקורה עד הדלת מקום חשוב הוא ושם מבוי עליו ומצטרף עם המבוי ומתירתו הקורה אפילו פתח נעול. תוס' הרא"ש. טו. נמי. תוס' הרא"ש. טז. אע"ג דרבנן פליגי עליה התם ואמרי משהה אדם את אשתו שתים ושלש שנים בלא כתובה, מ"מ נראה. תוס' הרא"ש.